Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

# BIULETYN KOWIEŃSKI

## WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 472.

Wilno, dnia 1 lipca 1931 r.

## Treść numeru:



I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

| | Dział. | Str. |
|---|---|---|
| 1. "Lietuvos Aidas" o stosunkach handlowych pomiędzy Litwą a Sowietami.- | I. | 1. |
| Kronika. | | |
| 2. Dokoła noty Watykanu do rządu litewskiego.- | " | 2. |
| II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE. | | |
| 3. "Lietuvos Żinios" o rozpanoszeniu się syndykatów na Litwie.- | II. | " |
| III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE. | | |
| Kronika. | | |
| 4. Sprawa składu nowej Rady Miejskiej. | III. | 3. |
| 5. Wielki strajk robotników zatrudnionych przy budowie kolei Telsze-Kretynga.- | " | " |
| 6. Afera działacza i dziennikarza litewskiego.- | " | " |
| VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE. | | |
| Kronika. | | |
| 7. Odpowiedź rządu litewskiego na notę sygnatarjuszy konwencji kłajpedzkiej.- | VII. | " |
| 8. Zmiany w kłajpedzkiej reprezentacji.- | " | " |

-----ooooo0§0ooooo-----

## I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ

### "Lietuvos Aidas" o stosunkach handlowych pomiędzy Litwą a Rosją Sowiecką.

"Lietuvos Aidas" Nr.141 z dn.26.VI.1931 r. Artykuł p.t." "W sprawie naszych stosunków handlowych z ZSSR." Streszczenie:

Do liczby nieuregulowanych spraw państwowych Litwy zaliczyć trzeba stosunki handlowe pomiędzy Litwą a Sowietami. Sprawa to doniosła, gdyż z jednej strony stosunki handlowe z Rosją mają wielkie znaczenie dla Litwy, a z drugiej - uregulowanie tych stosunków nastręcza niemałe trudności.

Przed wojną światową wymiana towarów pomiędzy obecnem terytorjum Republiki Litewskiej, a różnemi częściami imperjum rosyjskiego była dosyć ożywiona. Cały szereg gałęzi przemysłu litewskiego, jak np. skórnictwo czy metalurgja powstało głównie w celach obsługiwania rynków rosyjskich. Wzmiankowane gałęzie przemysłu były też odpowiednio do potrzeb rynku rosyjskiego przystosowane. Z drugiej strony konsumowała Litwa sporo towarów przywożonych z głębi Rosji, a więc cukier, naftę, sól i t.d. Terytorjum obecnej Republiki Litewskiej wykazywało, sądząc z danych statystycznych stale aktywny bilans, to zn. eksport z terytorjum litewskiego przewyższał importowane z innych części imperjum rosyjskiego towary.

Po wojnie sytuacja mocno się zmieniła. Przedewszystkiem pomiędzy Litwą a ZSSR powstały granice państwowe, które krępują swobodną wymianę towarów, wskutek ceł, różnych formalności i t.d. Pozatem struktura gospodarcza Rosji Sowieckiej różni się zasadniczo od struktury przedwojennego imperjum rosyjskiego. Rząd sowiecki dokłada starań w kierunku zmniejszenia importu towarów, które można wytworzyć w samej Rosji Sowieckiej. Pozatem wiele uwagi poświęca się w Rosji obecnej rozwojowi przemysłu skórniczego i metalurgicznego. Wreszcie rynki Rosji Sowieckiej stawiają zupełnie nowe wymagania różniące się zasadniczo od wymagań przedwojennych. W związku z tem wszystkiem, produktom litewskim coraz trudniej jest na rynki rosyjskie trafić.

Najważniejszą jednak przeszkodą w eksporcie litewskim do ZSSR jest okoliczność, że Sowiety wprowadziły monopol hanlu zagranicznego. W związku z tem zakupy na Litwie mogą być dokonywane jedynie za wiedzą i zgodą "Wnieszторgu" /Komisarjat Handlu Zagranicznego/. Zakupy dokonywane są przez "Wnieszторg" częstokroć ze względów politycznych. Zaznaczyć należy, że w ostatnich czasach "Wnieszторg" specjalnego zainteresowania pod tym względem dla Litwy nie okazuje.

Wszelako, o ile wymienione okoliczności wpływają ujemnie na import produktów litewskich do ZSSR, zmniejszając go do sumy jednego miljona, czy nawet kilkuset litów rocznie, nie można tego powiedzieć o imporcie sowieckim na Litwę. Import ten jak świadczą dane statystyczne ciągle i intensywnie wzrasta. Tak np.w 1925 r. importowały Sowiety na Litwę towarów na sumę 3 milj.lt./okrągło/, w 1926 r. - na sumę 4 milj.lt, w 1927 - na 8 milj.lt, w 1928 r. - za 9 milj.lt., w 1929 r. - za 10 milj.lt., w 1930 - za 13 milj.lt, zaś w r.b. import z Sowietów do Litwy wzrastając w tem samem tempie może dosięgnąć, a nawet przewyższyć 20 milj.litów. W ten sposób litewski bilans handlowy w stosunku do ZSSR staje się coraz bardziej pasywny, jeżeli wogóle można nazywać pasywnością objaw, kiedy import z ZSSR jest 20 razy wyższy niż eksport litewski do tego kraju.

W zwykłych warunkach xx wszystkie kraje dążą w stosunkach handlowych z innemi krajami do wyrównania w taki czy inny sposób swych bilansów handlowych. Do wyrównania takiego dąży też rząd litewski. Jednakże dużą lukę stanowi w tym względzie brak traktatu handlowego pomiędzy Litwą a ZSSR-em. Dotychczas stosunki handlowe pomiędzy obu temi krajami nie są oparte na odpowiednich jurydycznych podstawach. Prowizoryczna umowa handlowa podpisana w Kownie 24 września 1928 , która pozostaje po dziś dzień jedyną normą prawną w stosunkach handlowych pomiędzy Litwą a ZSSR, przewiduje jedynie stosowanie względem siebie zasady największych udogodnień.

Cały szereg kwestyj wynikających w stosunkach handlowych pomiędzy Litwą a ZSSR z powodu specyficznej struktury gospodarczej Sowietów, a zwłaszcza swoistej organizacji handlu z zagranicą - zostały w prowizorycznej umowie nieporuszone. Między innemi nie porusza wzmiankowna umowa sprawy sytuacji prawnej sowieckiego przedstawicielstwa handlowego, mimo, że od kilku lat przedstawicielstwo to jest na Litwie czynne, dokonująo dość szerokich operacyj handlowych.

Zrozumiałą jest rzeczą, że stosowanie zasady największych udogodnień w stosunkach z ZSSR, gdzie upaństwowiono produkcję i wprowadzono monopol handlu nie może wyjść na korzyść krajowi, gdzie w produkcji i handlu pozostawiono prywatnej inicjatywie szerokie pole. W związku z tem, kraje, które zawarły z ZSSR traktaty handlowe dążą do równowagi wprowadzając system kontyngensowy. Na Litwie w tej dziedzinie istnieje luka, która w dużym stopniu się odbija na bierności bilansu handlowego z ZSSR. Lukę tę należałoby jaknajszybciej zapełnić, bądź z dodatkowemi umowami, bądź przez podpisanie traktatu handlowego z ZSSR, w którym pomieniona sprawa nie byłaby rozstrzygnięta tak jednostronnie, jak to ma miejsce w umowie zobowiazującej dotychczas.

Spodziewać się należy, że wobec przyjaznych stosunków politycznych, jakie panują pomiędzy Litwą a ZSSR uregulowanie handlu pomiędzy obu temi krajami nie napotka na niepokonane przeszkody.

## K r o n i k a .

D o k o ł a n o t y W a t y k a n u d o r z ą d u l i t e w s k i e g o . "Osservatore Romano" oświadcza, że Stolica Apostolska nie wystosowała do rządu kowieńskiego żadnego protestu, żądającego cofnięcia dekretu o wysiedleniu nuncjusza, natomiast złożony został protest natury ogólnej, bez charakteru polemicznego i utrzymany w tonie właściwym aktom tego rodzaju, sporządzonym przez Stolice Apostolską.

Wszelkie inne wiadomości, rozpowszechniane przez prasę zagraniczną, są pozbawione podstaw.

Tem niemniej Stolica Apostolska pozostaje na stanowisku, zajętem uprzednio i zgodnem z tradycjami ustalonemi przez prawo międzynarodowe i przez obyczaje dyplomatyczne, przyjęte przez wszystkie kraje.

## II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

### "L i e t u v o s Ž i n i o s" o r o z p a n o s z e n i u s i ę s y n d y k a t ó w n a L i t w i e .

"Lietuvos Žinios" Nr.142 z dn.26.VI.1931 r. Artykuł p.t. "Syndykaty". Streszczenie:

W ostatnich czasach syndykaty stały się ciężkiem niedomaganiem, utrudniającem niezmiernie normalny rozwój litewskiego życia gospodarczego. Przeistoczyły się one z potrzebnego środka wzmocnienia przemysłu w źródło łatwego i szybkiego wzbogacenia się. Wszystkie niemal dziedziny wytwórczości krajowej zorganizowały syndykaty z wyjątkiem rolników, a częściowo i robotników. I dobrze się im dzieje, gdyż, nie prowadząc walki z konkurencją, mogą nie dbać o jakość towaru, nie zniżać cen ani zabiegać o pozyskanie nabywców.

Rozwielmożnienie się syndykatów jest zjawiskiem nienormalnem i wręcz szkodliwem, które należy zwalczać. Był czas, gdy walka ta nie wymagała wielkiego wysiłku, gdy syndykaty były słabe i zaledwie zaczynały powstawać.

Obecnie wygórowane ceny produktów syndykatowych zwróciły powszechną uwagę i wywołały ogólne niezadowolenie, gdyż wprawdzie w różnym stopniu, lecz wszyscy bez wyjątku odczuwają boleśnie nieograniczoną samowolę syndykatów.

Walka jest tu konieczna i pilna. W Ameryce wydano specjalną ustawę, regulującą tę kwestję, zaś na Litwie dotychczas nic o tem nie słychać.

## III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

### K r o n i k a .

S p r a w a s k ł a d u n o w e j R a d y M i e j s k i e j . Jak podają "Lietuvos Żinios" /Nr.141/, toczą się obecnie rokowania z wybranymi kandydatami do Rady Miejskiej w Kownie. O ile uzyska się od 12 kandydatów wybranych do Rady Miejskiej zgodę na ich urzędowanie, to zostaną oni oficjalnie zatwierdzeni na swych stanowiskach.

W i e l k i s t r a j k r o b o t n i k ó w z a t r u d n i o n y c h p r z y b u d o w i e k o l e i T e l s z e - K r e t y n g a i j e g o l i k w i d a c j a . Robotnicy zatrudnieni przy budowie kolei Telsze-Kretynga ogłosili przed dwoma tygodniami strajk z powodu zbyt niskich płac za robotę. Strajk trwał dwa tygodnie. 23.VI udało się strajk zlikwidować drogą ustępstw na rzecz robotników, którzy otrzymali wynagrodzenie o kilkanaście procent wyższe.

Z a t w i e r d z e n i e w y r o k u S ą d u W o j e n n e g o w s p r a w i e b a n d y J o c k u s a .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.143/, Sąd Wojenny w Szawlach wydał,jak wiadomo,w swoim czasie wyrok w sprawie bandy osławionego bandyty litewskiego Jockusa. Herszt bandy Jockus i trzech jego wspólników zostało skazanych na karę śmierci. Obecnie Trybunał Najwyższy wyrok Sądu Wojennego zatwierdził.

A f e r a d z i a ł a c z a i d z i e n n i k a r z a l i t e w s k i e g o .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.143/, w tych dniach urzędnicy kowieńskiej policji kryminalnej aresztowali pełnomocnika T-wa szerzenia prasy, Adama Szydłowskiego, który jest obwiniony o przywłaszczenie 30 tys.lt, z pieniędzy zebranych na prenumeratę przez T-wo upiększenia Litwy. Szydłowskiego osadzono w więzieniu a jego sprawę przekazano prokuratorowi kowieńskiego Sądu Okręgowego.

Pisma podają uzupełniająco, iż aferzysta Szydłowski, prócz 30 tys.lt. T-wa upiększenia Litwy, które przywłaszczył, przyczynił około 100 tys.lt. strat administracjom różnych pism, jak: "Liet. Aid.", "Musu Rytojus", "Musu Laikrasztis" i in. towarzystwom wydawniczym, drukarniom i t.p.

Przed kilku laty Szydłowski był dość wybitnym działaczem społecznym i w Retowie wydawał pisemko p.n. "Sauletekiu Rasos". Ostatniemi czasy wziął się on do wydawnictwa dziennika "Visuomenes Balsas", którego ukazało się zaledwie 2 numery.

## VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

### K r o n i k a .

O d p o w i e d ź r z ą d u l i t e w s k i e g o n a n o t ę s y g n a t a r j u s z y k o n w e n c j i k ł a j p e d z k i e j . Jak podają "Lietuvos Żinios" /Nr.141/, rząd litewski przesłał ostatnio odpowiedź na notę państw, które podpisały w swoim czasie konwencję kłajpedzką. Nota dotyczyła kwestyj jurydycznych, związanych ze skargą Niemców kłajpedzkich do L.N. Treść odpowiedzi rządu litewskiego nie jest jeszcze znana.

Z m i a n y w k ł a j p e d z k i e j r e p r e z e n t a c j i . Jak podają "Lietuvos Żinios" /Nr.141/, zajdą w reprezentacji litewskiej i niemieckiej w Kłajpedzie znaczne zmiany. Na mocy podpisanej niedawno pomiędzy Litwą a Niemcami umowy odwołany został z Kłajpedy dotychczasowy tamtejszy niemiecki Konsul Generalny p.Maenss. Zostanie mianowany na stanowisko konsula niemieckiego w Singapoore . Obecnie oczekiwane są też zmiany w reprezentacji rządu litewskiego w Kłajpedzie.

67